

OPRÁVNENÁ OSOBA PODĽA USTANOVENÍ ZÁKONA O REGISTRI PARTNEROV VEREJNÉHO SEKTORA¹

JUDr. Filip Vincent

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky
filip.vincent@uniba.sk

Mgr. Daniel Zigo

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva
daniel.zigo@uniba.sk

Oprávnená osoba podľa ustanovení zákona o registri partnerov verejného sektora

Článok sa zameriava na analýzu činnosti právnych subjektov, ktorým zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien umožňuje plniť úlohy oprávnenej osoby pre partnerov verejného sektora. Detailne sa zaoberá najmä analýzou nestrannosti oprávnených osôb pri zápise partnerov verejného sektora do Registra partnerov verejného sektora, pričom sa snaží identifikovať problematické miesta pri jednotlivých subjektoch, ktoré môžu činnosť oprávnených osôb vykonávať.

Die berechtigte Person gemäß den Bestimmungen des Gesetzes über das Register der Partner des öffentlichen Sektors

Der Beitrag konzentriert sich auf die Analyse der Tätigkeiten juristischer Personen, denen das Gesetz Nr. 315/2016 Slg. über das Register der Partner des öffentlichen Sektors und über die Änderung und Ergänzung einiger Gesetze ermöglichen die Erfüllung der Aufgaben einer befugten

¹ Príspevok spracovaný v rámci projektu APVV-17-0641: „Zefektívnenie právnej úpravy verejného obstarávania a jej aplikácie v kontexte práva Európskej únie“.

Person für Partner des öffentlichen Sektors. Es befasst sich ausführlich mit der Analyse der Unparteilichkeit der berechtigten Personen bei der Registrierung von Partnern des öffentlichen Sektors im Register der Partner des öffentlichen Sektors, beim Versuch, Problembereiche in einzelnen Einheiten zu identifizieren, die die Aktivitäten autorisierter Personen ausführen können.

**Authorized person in accordance with the provisions of the Act
on the Register of Public Sector Partners**

The article focuses on the analysis of the activities of legal entities, whom Act no. 315/2016 Coll. on the Register of Public Sector Partners and on Amendments to Certain Acts, as amended, allows to perform the tasks of an authorized person for public sector partners. It deals in detail with the analysis of the impartiality of authorized persons in the registration process of public sector partners in the Register of Public Sector Partners, while trying to identify problem areas in individual entities that can perform the activities of authorized persons.

Kľúčové slová: oprávnená osoba, Register partnerov verejného sektora, partner verejného sektora, nestrannosť, transparentnosť nakladania s verejnými financiami

Schlüsselbegriffe: Begünstigter, Register der Partner des öffentlichen Sektors, Partner des öffentlichen Sektors, Unparteilichkeit, Transparenz der Verwaltung der öffentlichen Finanzen

Keywords: authorized person, Register of public sector partners, public sector partner, impartiality, transparency of public finance management

Úvod

Prijatie zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vstúpil do účinnosti čiastočne dňa 01. februára 2017 (vrátane časti obsahujúcej právnu úpravu samotného Registra partnerov verejného sektora) a čiastočne dňa 01. augusta 2017, a ktorý bol novelizovaný zákonom č. 38/2017 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov a neskôr zákonom č. 241/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 38/2017 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len ako „**Zákon o RPVS**“) predstavuje aj z globálneho hľadiska unikátny nástroj sledujúci transparentnosť nakladania s verejnými financiami. Tým, že ide o nástroj unikátny z celosvetové-

ho hľadiska sa však objavujú v aplikačnej praxi určité problémy, ktoré slovenský zákonodarca čiastočne odstránil vykonanou novelizáciou, avšak ešte je dôvodné pro futuro očakávať prijatie ďalších noviel na odstránenie ďalších nedostatkov aktuálne účinnej právnej úpravy.

Autori v rámci článku venujú pozornosť niektorým otázkam súvisiacim s Registrom partnerov verejného sektora najmä s dôrazom na postavenie oprávnených osôb pri overovaní konečných užívateľov výhod pri zápise do Registra partnerov verejného sektora.

1. Kto je oprávnená osoba podľa Zákona o RPVS?

Zákon o RPVS v pôvodnom znení obsahoval legálnu definíciu pojmu oprávnená osoba v § 2 ods. 1 písm. c), pričom za oprávnenú osobu považoval advokáta, notára, banku, pobočku zahraničnej banky, audítora a daňového poradcu, ktorí majú miesto podnikania alebo sídlo na území Slovenskej republiky a súčasne s partnerom verejného sektora uzatvorili písomnú dohodu o plnení povinností oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora.² Zákonodarca sa snažil za oprávnené osoby ustanoviť právne subjekty, ktorým už vyplývali osobitné povinnosti z ustanovení zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien³ (ďalej len ako „**Zákon o ochrane pred praním špinavých peňazí**“). Vykonávanie overovania konečných užívateľov výhod pre účely Registra partnerov verejného sektora bolo zo strany zákonodarcu koncipované ako dobrovoľná činnosť dotknutých právnych subjektov, a teda nie sú ju povinné obligatórne vykonávať všetky predmetné subjekty. Zákonodarca tiež realizáciu predmetnej činnosti charakterizoval ako vykonávanie komerčnej činnosti sui generis, ktorú teda nie je možné zahrnúť napr. pri advokátoch pod vykonávanie advokácie alebo pri notároch pod vykonávanie právomoci vyplývajúcej z funkcie notára. Predmetné právne subjekty zákonodarca jedine aktívne legitimoval ako oprávnené na podávanie návrhov do Registra partnerov verejného sektora týkajúcich sa nového zápisu, zápisu zmien alebo zápisu výmazu informácií o konečných užívateľoch výhod, pričom dotknuté subjekty

² § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom k 01. 08. 2017.

³ Bližšie pozri § 5 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

súčasne za zapisované údaje nesú zodpovednosť a môže voči nim byť vyvedená zodpovednosť v prípade preukázania nepravdivosti zapísaných informácií v konaní pred Okresným súdom Žilina. Zákonodarca takto nastaveným modelom zápisu informácií do Registra partnerov verejného sektora čiastočne preniesol zodpovednosť v otázke transparentnosti nakladania s verejnými financiami a verejným majetkom v Slovenskej republike na neštátne subjekty. Zákonodarca tiež priamo v Dôvodovej správe k Zákonu o RPVS poukázal na to, že písomná dohoda o plnení povinností oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora bude vychádzať z právnej úpravy zmluvy o kontrolnej činnosti⁴ podľa § 591 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších zmien (ďalej len ako „**ObZ**“), pretože pri nej sa realizuje nestranná kontrolná činnosť a nie z právnej úpravy mandátnej zmluvy podľa § 566 ObZ, kde je mandant v zásade viazaný pokynmi mandatára a koná v súlade s jeho záujmami.⁵ Výkon činnosti oprávnenej osoby podľa Zákona o RPVS možno charakterizovať cez tri nasledujúce znaky: výkon špecificky vymedzenej profesie, výkon profesie na území Slovenskej republiky, dobrovoľnosť plnenia úloh oprávnenej osoby.⁶

Definícia oprávnenej osoby bola zmenená prijatím zákona č. 241/2019 Z. z., ktorý novelizoval okrem iných zákonov aj Zákon o RPVS. Po účinnosti predmetného zákona bola oprávnená osoba v § 2 ods. 1 písm. c) bode 1 Zákona o RPVS definovaná ako advokát, notár, banka, audítor alebo daňový poradca, ktorí majú sídlo alebo miesto podnikania na území Slovenskej republiky a súčasne vykonávajú činnosť oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora na základe písomnej dohody. V § 2 ods. 1 písm. c) bode 2 Zákona o RPVS po účinnosti predmetnej novely zákonodarca alternatívne ustanovil ďalšie vymedzenie oprávnených osôb, pričom za oprávnenú osobu sa v zmysle predmetného ustanovenia považuje aj zahraničná osoba, ktorá je oprávnená na území Slovenskej republiky vykonávať rovnaký predmet činnosti ako právne subjekty vymedzené v § 2 ods. 1 písm. c) bode 1 Zákona o RPVS, a ktorá má súčasne na území Slovenskej republiky svoj podnik alebo organizačnú zložku a povinnosti oprávnenej osoby plní na základe

⁴ K zmluve o kontrolnej činnosti pozri bližšie MAMOJKA, M. ml.: *Smlouva mandátní*, In: *Obchodní zákoník*. Praha: EUROUNION, 2009. s. 627 - 632.

⁵ Dôvodová správa k zákonu č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora. [cit. 2020-08-16] Dostupné na internete: <<https://www.epi.sk/dovodova-sprava/dovodova-sprava-k-zakonu-c-315-2016-z-z.htm>>.

⁶ VARGAĚŠTOK, P.: *Vylúčenie oprávnenej osoby podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora*. [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.najpravo.sk/clanky/vylucenie-opravnenej-osoby-podla-zakona-c-315-2016-z-z-o-registri-partnerov-verejneho-sektora.html>>.

písomnej dohody s partnerom verejného sektora.⁷ Predmetné alternatívne vymedzenie oprávnených osôb zákonodarca ustanovil preto, lebo do účinnosti zákona č. 241/2019 Z. z. mohla úlohy oprávnenej osoby plniť aj pobočka zahraničnej banky, avšak pri ostatných subjektoch toto oprávnenie realizácie činnosti prostredníctvom organizačnej zložky zahraničnej osoby umožnené nebolo. Zákonodarca sa preto rozhodol vzniknutú disproporciu odstrániť a umožniť aj organizačným zložkám alebo podnikom zahraničných advokátov, zahraničných audítorov a zahraničných daňových poradcov vykonávať činnosť oprávnených osôb. V dôvodovej správe k zákonu č. 241/2019 Z. z. sa tiež uvádza, že notári svoje organizačné zložky nevytvárajú, a preto sa ich vykonávanie činnosti oprávnenej osoby vo forme organizačnej zložky alebo podniku zahraničnej osoby netýka.⁸

2. Právna forma fungovania oprávnených osôb podľa osobitných predpisov

V rámci ďalšej časti článku upriamime pozornosť na konkrétne formy fungovania oprávnených osôb a skúsime zdefinovať ich charakteristické znaky.

Prvým právnym subjektom, ktorý môže vykonávať činnosť oprávnenej osoby, je notár. Výkon funkcie notára predstavuje výkon slobodného povolania a rozhodne ho nie je možné považovať za výkon podnikateľskej činnosti. Právna úprava notárstva v Slovenskej republike sa zaraďuje do skupiny notárstva latinského typu a je ju možné charakterizovať cez spoločné znaky: štátom zverený okruh činností, ktorý je oprávnený vykonávať len notár za štátom stanovenú finančnú odmenu, uplatňovanie princípu „*numerus clausus*“ pri počte notárov, nezávislosť, nestrannosť a povinné členstvo v profesijnej komore.⁹ Základným právnym predpisom, podľa ktorého notári vykonávajú svoju činnosť, je zákon č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších zmien (ďalej len ako „**Notársky poriadok**“). Notár predstavuje štátom určenú osobu, ktorá je oprávnená vykonávať notársku činnosť

⁷ § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom k 01. 09. 2019.

⁸ Dôvodová správa k zákonu č. 241/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 38/2017 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. [cit. 2020-08-16] Dostupné na internete: <<https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2019/241-2019-z-z.html>>.

⁹ GÖBL, J.: *Na notársku nôtu: Čo vlastne robí notár?* [cit. 2020-08-16] Dostupné na internete: <<https://www.ulpianus.sk/blog/8606/>>.

a ďalšie činnosti ustanovené zákonmi (či už Notárskym poriadkom alebo osobitnými zákonmi).¹⁰ Za ďalšiu činnosť vykonávanú notármi sa považuje napr. výkon súdneho komisára v konaniach o dedičstve podľa relevantných ustanovení zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších zmien. Zákonodarca pre notára ustanovil povinnosť, že pri výkone svojej činnosti dbá o istotu a usporiadanie v právnych vzťahoch a tiež sa snaží preventívne predchádzať sporom.¹¹ Za výkon notárskej činnosti sa považuje spisovanie a vydávanie listín o právnych úkonoch, osvedčovanie právne významných skutočností, konanie vo veciach notárskych úschov, konanie vo veciach notárskych centrálnych registrov a činnosť osvedčujúcej osoby.¹² Základné pravidlá činnosti notárov sú upravené v § 4 Notárskeho poriadku. V zmysle dotknutého ustanovenia Notárskeho poriadku je notár pri výkone svojej činnosti povinný postupovať nezávisle a nestranne, pričom je pri výkone činnosti viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a zákonmi. Notár pri výkone notárskej činnosti realizuje výkon verejnej moci a zároveň má pri výkone notárskej činnosti postavenie verejného činiteľa.¹³ V odbornej literatúre môžeme tiež nájsť názory vyjadrujúce sa k činnosti notára: „*Svoju činnosť vykonáva objektívne a nestranne, záujmy každého klienta musí čo najlepšie chrániť a poskytovať mu právne rady.*“¹⁴ Na základe vyššie uvedeného je možné skonštatovať, že notári sú právne subjekty, ktorým štát zveril niektoré kompetencie pri výkone verejnej moci a pri výkone svojej činnosti sú povinní postupovať objektívne, nestranne a nezávisle.

Ďalším právnym subjektom oprávneným vykonávať pre partnerov verejného sektora úlohy oprávnenej osoby, ktorého základnému vymedzeniu sa budeme venovať v ďalšej časti článku, je banka. Budeme sa venovať len bankám ako právnickým osobám založeným podľa slovenského práva so sídlom v Slovenskej republike a nie pobočkám zahraničných bánk, ktoré na území Slovenskej republiky pôsobia ako organizačné zložky zahraničných bánk. Základným právnym predpisom, ktorý upravuje fungovanie bánk v Slovenskej republike, je zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien (ďalej len ako „**Zákon o bankách**“). Legálna definícia banky je vymedzená v § 2 ods. 1 Zákona o bankách: „*Banka je právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená*

¹⁰ § 2 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších zmien.

¹¹ § 2 ods. 2 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších zmien.

¹² § 3 ods. 1 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších zmien.

¹³ § 4 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších zmien.

¹⁴ FARKAŠOVSKÝ, J. KOVÁCS, K., KOVÁČ, M., PAVLOVIČ, M.: *Notársky poriadok – komentár a súvisiace predpisy*. Bratislava: IURA EDITION, 2009. s. 30.

ako akciová spoločnosť, ktorá je úverovou inštitúciou podľa osobitného predpisu a ktorá má bankové povolenie. Iná právna forma banky sa zakazuje.“¹⁵ Z ekonomického náhľadu je možné banky definovať ako finančné inštitúcie, ktoré v rámci svojej činnosti prijímajú depozitá a poskytujú úvery, pričom ide o definíciu pomerne jednoduchú, avšak výstižnú s poukazom na hlavný predmet činností bánk.¹⁶ Banky v zmysle vyššie uvedenej definície podľa Zákona o bankách môžu svoju činnosť vykonávať na základe bankového povolenia, pre ktorého získanie zákonodarca v Zákone o bankách ustanovuje určité podmienky, ktoré sa síce priamo týkajú realizácie bankových činností, avšak podľa nášho názoru môžu mať aj nepriamy vplyv na kvalitu realizácie činnosti oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora v zmysle ustanovení Zákona o RPVS. Medzi také podmienky potrebné na získanie bankového povolenia v zmysle § 7 ods. 2 Zákona o bankách môžeme zaradiť napr. spôsobilosť a vhodnosť osôb, ktoré budú akcionármi s kvalifikovanou účasťou na banke, a prehľadnosť vzťahov týchto osôb s inými osobami, najmä prehľadnosť podielov na základnom imaní a hlasovacích právach; odborná spôsobilosť a dôveryhodnosť fyzických osôb, ktoré sú navrhnuté za členov štatutárneho orgánu, prokuristov, členov dozornej rady, vedúcich zamestnancov a za vedúceho útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu; vhodné a primerané technické systémy, zdroje a postupy na riadny výkon bankových činností a materiálno-technické zabezpečenie výkonu bankových činností; vhodné a primerané organizačné a personálne predpoklady pre výkon bankových činností, funkčný riadiaci a kontrolný systém vrátane útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu, systému riadenia rizík a obozretného podnikania.¹⁷ Zákon o bankách zároveň vo svojom § 7 ods. 6 ustanovuje, že predpoklady potrebné pre získanie bankového povolenia musí banka spĺňať počas celej doby platnosti bankového povolenia.¹⁸ Zákon o bankách tiež precizuje efektívne kontrolné mechanizmy, ktoré majú slúžiť na to, aby povinnosti bánk neboli plnené len formálne, ale aj objektívne materiálne. Medzi takéto interné kontrolné mechanizmy je možné zaradiť existenciu vnútorných kontrolných mechanizmov banky a najmä existenciu útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu¹⁹ a medzi externé

¹⁵ § 2 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

¹⁶ POLOUČEK, S. a kol.: *Bankovníctví*. Praha: C. H. Beck, 2006. s. 14.

¹⁷ § 7 ods. 2 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

¹⁸ § 7 ods. 6 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

¹⁹ Bližšie pozri § 23 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

kontrolné mechanizmy môžeme zaradiť bankový dohľad vykonávaný zo strany Národnej banky Slovenska ako nezávislej inštitúcie a pri niektorých bankách aj bankový dohľad vykonávaný zo strany Európskej centrálnej banky.²⁰ S ohľadom na uvedené je možné skonštatovať, že banky sú právnymi subjektmi, ktoré majú detailne a precízne nastavenú legislatívu týkajúcu sa ich fungovania, prísne podmienky pre ich bankovú činnosť a tiež je zabezpečený objektívny a efektívny kontrolný dohľad nad ich bankovou činnosťou.

Tretím oprávneným subjektom, ktorým Zákon o RPVS umožňuje vykonávať činnosť oprávnenej osoby pre partnerov verejného sektora, je audítor. Základným právnym predpisom, ktorý upravuje činnosť audítorov v podmienkach Slovenskej republiky, je zákon č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien (ďalej len ako „**Zákon o audite**“). Štatutárny audit v podmienkach Slovenskej republiky sú oprávnení vykonávať najmä štatutárni audítori a audítorské spoločnosti, ktorým na túto činnosť bola udelená licencia podľa § 8 Zákona o auditoch a sú súčasne evidovaní v zoznamoch vedených Úradom pre dohľad nad výkonom auditu. Nezávislosť audítorov pri výkone štatutárneho auditu je detailne upravená v § 21 Zákona o audite. Audítorské spoločnosti a štatutárni audítori sú pri výkone štatutárneho auditu povinní postupovať nezávisle a nestranne od auditovaného subjektu ako aj od objednávateľa auditu, pričom nezávislosť musí byť zabezpečená počas časového obdobia vykonávania auditu ako aj počas obdobia, ktoré je predmetom realizovaného auditu.²¹ Zákon o audite ďalej ustanovuje, že štatutárni audítori a audítorské spoločnosti nemôžu vykonať audit auditovaného subjektu vtedy, keď participujú na jeho rozhodovacích procesoch a nie sú od auditovaného subjektu nezávislí, pričom predmetný zákon v § 21 ods. 2 určuje demonštratívne prekážky výkonu štatutárneho auditu (napr. ak je štatutárny audítor v pracovnoprávnom vzťahu k auditovanému subjektu; ak má štatutárny audítor alebo audítorská spoločnosť vlastnícky, spoluvlastnícky alebo členský vzťah k auditovanému subjektu alebo existuje ich iný osobný záujem k auditovanému subjektu; členstvo v štatutárnych orgánoch, riadiacich orgánoch alebo kontrolných orgánoch auditované-

²⁰ Bližšie pozri <<https://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad/bankovnictvo/dohlad-nad-vyznamnymi-bankami-ktory-vykonava-priamo-ecb-v-spolupraci-s-nbs>>.

²¹ § 21 ods. 1 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

ho subjektu; iné prekážky v rozpore s Etickým kódexom audítora²²).²³ Zákon o audite za prekážku výkonu štatutárneho auditu považuje aj poskytovanie niektorých služieb pre akreditovaný subjekt, pričom konkrétne ide o vedenie účtovníctva a zostavovanie účtovnej závierky.²⁴ Štatutárni audítori, audítorské spoločnosti a ďalšie osoby v zákonom vymedzenom rozsahu nesmú mať ani priamu a významnú účasť na cenových papieroch a obchodných podieloch vydaných, garantovaných alebo inak podporovaných auditovaným subjektom s výnimkou nepriamo vlastnených podielov cez diverzifikované schémy kolektívneho investovania²⁵; nesmú vlastniť cenné papiere alebo obchodné podiely auditovaného subjektu okrem nepriamych podielov cez diverzifikované schémy kolektívneho investovania; nesmú vlastniť cenné papiere alebo obchodné podiely účtovnej jednotky spriaznenej s auditovaným subjektom okrem nepriamych podielov cez diverzifikované schémy kolektívneho investovania, ktorých vlastníctvo môže spôsobiť konflikt záujmov alebo ich vlastníctvo môže byť všeobecne vnímané ako konflikt záujmov; nesmú mať pracovnoprávne, obchodné alebo iné vzťahy s auditovaným subjektom v období realizácie auditu alebo v období, ktoré je predmetom auditu, pričom tieto vzťahy môžu spôsobiť konflikt záujmov alebo ako konflikt záujmov môžu byť všeobecne vnímané.²⁶ Zákon o audite v rámci svojho ustanovenia § 35 tiež obsahuje úpravu previerky zabezpečovania kvality štatutárneho auditu a v rámci § 36 úpravu dohľadu, pričom tieto činnosti môžu uskutočňovať Úrad pre dohľad nad výkonom auditu alebo Slovenská komora audítorov ako kontrolné subjekty, čo nepriamo garantuje tiež určitý stupeň kvality činností realizovaných audítormi. S ohľadom na uvedené je možné zhrnúť, že audítori predstavujú právne subjekty, ktoré majú detailne a precízne upravenú nezávislosť pri výkone svojej hlavnej činnosti (poskytovaní štatutárneho auditu), a preto je dôvodné predpokladať, že pri výkone funkcie oprávnenej osoby pre partnerov verejného sektora budú tiež postupovať nezávisle a nestranne, pretože určité garancie takéhoto postupu sú právnym poriadkom zadefinované už pre ich hlavný predmet činnosti.

²² Bližšie pozri <<https://www.skau.sk/wp-content/uploads/2020/01/Etický-kodex-auditora-final-uprava.pdf>>.

²³ § 21 ods. 2 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

²⁴ § 21 ods. 3 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

²⁵ § 21 ods. 4 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

²⁶ § 21 ods. 5 zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

Štvrtým typom právneho subjektu, ktorému zákonodarca zveril plnenie úloh oprávnenej osoby pre partnerov verejného sektora, je daňový poradca. Daňoví poradcovia svoju činnosť realizujú na základe ustanovení zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších zmien (ďalej len ako „**Zákon o daňových poradcov**“). Daňové poradenstvo je podnikanie, ktorého predmetom je poskytovanie poradenských služieb v oblasti daní, poplatkov a odvodov podľa osobitných právnych predpisov, pričom konkrétne pod tým treba rozumieť realizáciu poradenstva pri zisťovaní základu dane, pri samotnej dani, pri plánovaní daní a poskytovanie stanovísk a vysvetlení pre klientov pri používaní právnych predpisov z daňovej oblasti.²⁷ Daňové poradenstvo môžu na území Slovenskej republiky poskytovať osoby, ktoré sú zapísané alebo zaregistrované v zozname vedenom Slovenskou komorou daňových poradcov, pričom o tejto skutočnosti im predmetná komora vydá osvedčenie na výkon daňového poradenstva.²⁸ Daňoví poradcovia sú povinní pri realizácii daňového poradenstva chrániť práva a oprávnené záujmy svojich klientov, postupovať pri výkone svojej činnosti čestne a svedomito, pri realizácii činnosti využívať všetky legálne prostriedky a tiež uplatňovať všetky oprávnenia, ktoré podľa ich názoru a podľa pokynov klienta považujú za užitočné. Zákonodarca tiež poskytuje ochranu činnosti daňových poradcov, keďže do výkonu ich činnosti nemôže zasahovať nikto takým spôsobom, ktorý by obmedzil nezávislosť daňových poradcov.²⁹ Nezávislosť daňových poradcov vo svojich ustanoveniach upravuje aj Etický kódex daňového poradcu. V jeho ustanoveniach sa kladie dôraz na to, že daňový poradca pri výkone svojej činnosti uplatňuje profesijnú nezávislosť, ktorá sa týka zastupovania záujmov jeho klientov, ako aj kolízie záujmov medzi daňovým poradcov, klientom, správcov dane a ďalšími relevantnými osobami majúcími vzťah k veci. Daňový poradca v zmysle predmetného kódexu tiež postupuje tak, že vylučuje zaujatosť a možný vplyv iných subjektov na objektívne hodnotenie jeho činnosti, pričom toto pravidlo sa týka aj jeho zamestnancov.³⁰ S ohľadom na charakteristiku činnosti daňových poradcov je možné zhrnúť, že pri daňových poradcov je kladený zvýšený dôraz na

²⁷ § 3 zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších zmien.

²⁸ Bližšie pozri § 8 zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších zmien.

²⁹ § 16 zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších zmien.

³⁰ Etický kódex daňového poradcu. [cit. 2020-08-19] Dostupné na internete: <<https://skdp.sk/webnew/main.nsf/9e7a1391fcd49656c12576a5002e473a/e46e489d6a64a351c1256a4700316141?OpenDocument>>.

ochranu záujmov ich klientov a nezávislosť sa interpretuje skôr v tom smere, aby iné externé subjekty nevlplyvali na ich nezávislý a objektívny výkon činnosti, ktorý realizujú pre svojich klientov.

Posledným subjektom, ktorý je oprávnený plniť úlohy oprávnenej osoby pre Register partnerov verejného sektora, je advokát. Základným právnym predpisom, ktorý upravuje činnosť advokátov v podmienkach Slovenskej republiky, je zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien (ďalej len ako „**Zákon o advokácii**“). Vykonaávanie advokácie je nápomocné pri uplatňovaní ústavného práva fyzických a právnických osôb na obhajobu a pri ochrane iných práv a záujmov fyzických a právnických osôb majúc na zreteľ právnú úpravu obsiahnutú v Ústave Slovenskej republiky, ústavných zákonoch, zákonoch a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisoch, pričom pri výkone advokácie sa zastupujú klienti pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, realizuje sa obhajoba v trestných konaniach, poskytuje sa právne poradenstvo klientom, vyhotovujú sa právne rozborý, spisujú sa listiny o právnych úkonoch, realizuje sa správa majetku klientov a poskytuje sa iná právna pomoc a právne poradenstvo a všetky tieto činnosti majú spoločné to, že sa realizujú sústavne a za odmenu.³¹ Výkon advokácie predstavuje realizáciu slobodného povolania, pričom advokáti sú pri poskytovaní právnych služieb nezávislí a záväzný sú pre nich len všeobecne záväzný právne predpisy a pokyny klienta, ktoré sú v medziach všeobecne záväzných právnych predpisov.³² Advokáti sú pri výkone advokácie povinní postupovať v prospech svojich klientov, využívať v ich prospech svoje vedomosti a schopnosti, skutkové a právne argumenty a tiež možnosti, ktoré im pripúšťa využiť účinný právny poriadok Slovenskej republiky. Advokáti pri výkone svojho povolania tiež postupujú tak, aby naplnili pravidlá korektnej súťaže a súčasne zachovávali dôstojnosť advokátskeho stavu. Advokáti sú oprávnení poskytovať právne služby len pri výkone slobodného a nezávislého povolania – advokácie. Pre advokátov je zakázané prijať poverenie od klienta, ktoré by narúšalo dôstojnosť advokátskeho stavu, a tiež sú pri výkone svojej činnosti oprávnení využívať len prostriedky, ktoré sú súladné s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov, s dobrými mravmi a zásadami slušného

³¹ § 1 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

³² § 2 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov v znení neskorších zmien.

správania sa.³³ Nezávislosť advokáta treba charakterizovať v tom smere, že advokát nemôže byť viazaný ničím iným ako platným právom a pokynmi klienta, avšak aj pokyny klienta musia byť lege artis, a preto advokát nemôže byť napr. zamestnancom orgánu tvoriaceho štátnu moc, pretože by potom nebol slobodný a nezávislý.³⁴ Medzi základné etické princípy výkonu advokácie, ktoré majú súvislosť s vyššie uvedeným, treba zaradiť najmä nezávislosť advokáta (finančnú, inštitucionálnu alebo personálnu nezávislosť od štátnej moci a od orgánov štátnej moci) a tiež slobodný výkon advokácie.³⁵

3. Plnenie úloh oprávnenej osoby podľa Zákona o RPVS

Zákonodarca v rámci ustanovení Zákona o RPVS vymedzil tiež to, akým spôsobom majú oprávnené osoby postupovať pri identifikácii a overovaní konečných užívateľov výhod partnerov verejného sektora, konkrétne v § 11 ods. 5 Zákona o RPVS. Oprávnené osoby musia pri overovaní a identifikácii konečných užívateľov výhod postupovať tak, aby išlo o činnosť nestrannú, realizovanú s odbornou starostlivosťou, pri ktorej sa zabezpečia všetky dostupné informácie o predmete zápisu do Registra partnerov verejného sektora, pričom tieto všetky zabezpečené informácie sa aj dôkladne vyhodnotia. Zákon tiež ustanovuje, že oprávnená osoba nie je viazaná pokynmi partnera verejného sektora, čo zabezpečuje nestrannosť a odbornú starostlivosť rozhodovania oprávnenej osoby. Predmetné ustanovenie zákona následne poskytuje definíciu konania s odbornou starostlivosťou pri overovaní a identifikácii konečných užívateľov výhod: „*Konaním s odbornou starostlivosťou sa rozumie konanie so starostlivosťou primeranou funkciou alebo postaveniu oprávnenej osoby po zohľadnení a nezávislom odbornom vyhodnotení všetkých dostupných informácií, ktoré získala alebo mohla získať a ktoré sa týkajú alebo môžu mať vplyv na jej konanie.*“ Na postup overovania a identifikácie konečných užívateľov výhod oprávnených

³³ § 2 Advokátskeho poriadku Slovenskej advokátskej komory. [cit. 2020-08-21] Dostupné na internete: <https://www.sak.sk/web/sk/cms/document/241/section/245/_event/open>.

³⁴ LACIAK, O.: *Nezávislý advokát ako nevyhnutnosť fungovania právneho štátu*. In: Bratislavské právnické fórum 2019. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2019. s. 6 - 9. [cit. 2020-08-21] Dostupné na internete: <https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Veda/Konferencie_a_podujatia/BPF_2019/ZBORNIK_sekcia_Plename_zasadnutie_-_FINAL_FINAL.pdf>.

³⁵ *Ako sa preukazuje zlučiteľnosť činnosti advokátov a koncipientov s princípmi výkonu advokácie*. [cit. 2020-08-21] Dostupné na internete: <<https://www.pravnenoviny.sk/ako-sa-posudzujezlucitelnost-cinnosti-advokatov-a-koncipientov-s-principmi-vykonu-advokacie>>.

mi osobami sa tiež primerane použijú ustanovenia Zákona o ochrane pred praním špinavých peňazí.³⁶ Zákonodarca pre plnenie úloh oprávnenej osoby podľa Zákona o RPVS vymedzil vlastný koncept konania s odbornou starostlivosťou vrátane jeho legálnej definície. Je tiež nutné podotknúť, že konanie oprávnenej osoby pri overovaní a identifikácii konečných užívateľov výhod sa posudzuje podľa podmienok vymedzených v § 11 ods. 5 Zákona o RPVS a nie podľa podmienok vymedzených osobitnými predpismi (napr. pri advokátoch sa ich činnosť ako oprávnenej osoby pre účel registrácie do Registra partnerov verejného sektora neposudzuje podľa § 18 ods. 2 Zákona o advokácii, ale podľa ustanovenia § 11 ods. 5 Zákona o RPVS).³⁷

Zákonodarca v § 19 Zákona o RPVS ustanovil pravidlá o tom, kedy je právny subjekt vylúčený z plnenia úloh oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora. V tomto ustanovení Zákona o RPVS teda zákonodarca vymedzil okolnosti, ktoré treba považovať za dôvodné predpoklady zaujatosti oprávnenej osoby.³⁸ Prvým prípadom, kedy oprávnená osoba nemôže plniť úlohy podľa Zákona o RPVS, je situácia, keď je oprávnená osoba osobou totožnou s partnerom verejného sektora v tej istej veci alebo vtedy, keď je oprávnená osoba sama konečným užívateľom výhod partnera verejného sektora, ktorý sa má zaregistrovať do Registra partnerov verejného sektora.³⁹ Týkalo by sa to napr. situácie, kedy by sama banka mala povinnosť zaregistrovať sa do Registra partnerov verejného sektora ako partner verejného sektora, pričom by pre túto registráciu nemohla plniť úlohy oprávnenej osoby pre samú seba. Zákon o RPVS tiež zakazuje, aby konečným užívateľom výhod oprávnenej osoby a partnera verejného sektora bola tá istá fyzická osoba.⁴⁰ Tento zákaz by sa týkal situácie, kedy by určitá fyzická osoba bola konečným užívateľom výhod banky a zároveň určitej obchodnej spoločnosti, ktorá by mala povinnosť zaregistrovať sa do Registra partnerov verejného sektora ako partner verejného sektora, pričom by povinnosti oprávnenej osoby nemohla v tomto prípade plniť dotknutá banka.

³⁶ § 11 ods. 5 zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

³⁷ Dôvodová správa k zákonu č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora. [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.epi.sk/dovodova-sprava/dovodova-sprava-k-zakonu-c-315-2016-z-z.htm>>.

³⁸ Dôvodová správa k zákonu č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora. [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.epi.sk/dovodova-sprava/dovodova-sprava-k-zakonu-c-315-2016-z-z.htm>>.

³⁹ § 19 písm. a) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

⁴⁰ § 19 písm. b) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

Zákon o RPVS tiež vymedzuje tretie pravidlo týkajúce sa zákazu plnenia úloh oprávnenej osoby vtedy, keď má oprávnená osoba akýkoľvek vzťah s partnerom verejného sektora alebo s členmi jeho orgánu, čo by mohlo byť interpretované ako spochybnenie nestrannosti oprávnenej osoby, pričom sa to týka najmä majetkového alebo personálneho prepojenia oprávnenej osoby s partnerom verejného sektora. Zákon tiež vymedzuje, že vzťahom, ktorý môže spochybniť nestrannosť oprávnenej osoby, nie je vzťah oprávnenej osoby a partnera verejného sektora týkajúci sa realizácie činnosti podľa osobitných predpisov (napr. sa to netýka advokáta, ak poskytuje právne služby pre partnera verejného sektora v zmysle ustanovení Zákona o advokácii).⁴¹ Za personálne prepojenie treba považovať vzťahy medzi osobami, ktoré sú podľa všeobecného chápania považované za vzájomné blízke a prepojené – vzťahy blízkych osôb podľa § 116 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších zmien. Za personálne prepojenie treba považovať aj účasť oprávnenej osoby v dozorných, kontrolných a iných orgánoch partnerov verejného sektora.⁴² V aplikačnej praxi sa vyskytol napr. prípad, kedy bol otec spoločníkom advokátskej kancelárie, ktorá plnila úlohu oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora (obchodnú spoločnosť), v ktorom bol jeho syn spoločník, čo sa považovalo za porušenie § 19 Zákona o RPVS.⁴³ Za majetkové prepojenie treba považovať situácie, kedy je oprávnená osoba závislá od partnera verejného sektora najmä vo forme pracovnoprávneho vzťahu (uzatvorený pracovný pomer medzi partnerom verejného sektora a oprávnenou osobou) ako aj účasť oprávnenej osoby na podnikaní partnera verejného sektora napr. vo forme vlastníctva obchodného podielu, vlastníctva akcií alebo účasť na podnikaní partnera verejného sektora ako tichý spoločník. Avšak existujú aj iné dôvody, ktoré môžu spochybniť nestrannosť oprávnenej osoby vo vzťahu k partnerovi verejného sektora, pretože majetkové alebo personálne prepojenie oprávnenej osoby a partnera verejného sektora sú uvedené len ako dôvody demonštratívne, a preto je dôvody spochybňujúce nestrannosť oprávnenej osoby povinná samotná oprávnená osoba vždy individuálne posúdiť pred uzatvorením dohody o plnení povinností s partnerom

⁴¹ § 19 písm. c) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

⁴² Zákon o registri partnerov verejného sektora – Často kladené otázky. Ako zákon upravuje vylúčenie oprávnenej osoby? [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Dalsie-uzitocne-zoznamy-a-registre/RPVS/FAQ.aspx>>.

⁴³ VARGAĚŠTOK, P.: *Vylúčenie oprávnenej osoby podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora*. [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.najpravo.sk/clanky/vylucenie-opravnenej-osoby-podla-zakona-c-315-2016-z-z-o-registri-partnerov-verejneho-sektora.html>>.

verejného sektora, aby zabránila neprofesionálnemu a nekvalitnému výkonu činnosti oprávnenej osoby.⁴⁴

V súvislosti s vyššie načrtnutou problematikou by sme v ďalšej časti článku chceli upriamiť pozornosť na základnú charakteristiku pojmov nezávislosť a nestrannosť. Nezávislosť a nestrannosť sú interpretované v rámci právnej teórie a rozhodovacej činnosti súdov najmä v súvislosti so súdnou mocou a sudcami, avšak podľa nášho názoru predmetné charakteristiky sa môžu per analogiam použiť aj pri hodnotení vykonávania činnosti oprávnených osôb podľa Zákona o RPVS pri identifikácii a overení konečných užívateľov výhod pre zápis do Registra partnerov verejného sektora.

Nezávislosť súdnej moci a nezávislosť sudcov treba interpretovať v tom smere, že žiadne iné orgány verejnej moci nedisponujú oprávnením vydávať príkazy spôsobilé ovplyvniť rozhodovaciu činnosť súdov a sudcov. Nezávislosť súdov im zabezpečuje nezávislosť vo vzťahu k iným orgánom verejnej moci, ako aj k právnym subjektom podliehajúcim súdnej jurisdikcii. Cez nezávislosť súdov sa garantuje to, aby rozhodovanie súdov prebiehalo bez právnych alebo faktických vplyvov na výkon tejto právomoci súdmi, ako aj to, aby nedochádzalo k podriadeniu súdov ku komukoľvek inému pri realizácii tejto právomoci. Nezávislosť súdnej moci znamená inštitucionálnu nezávislosť súdov a tiež individuálnu nezávislosť sudcov, pričom tieto pojmy nie sú obsahovo totožné, ale zároveň nie sú ani úplne oddelené, a teda sú to pojmy vzájomne súvisiace. Nezávislosť sudcov treba vnímať aj cez nezávislosť konkrétnych sudcov od politických zložiek moci v štáte, nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (napr. v rámci príslušného okresného súdu, kde sudca pôsobí), ako aj cez nezávislosť od verejnej mienky a od názorov prezentovaných médiami, pričom takéto chápanie vyúsťuje do nestrannosti konkrétneho sudcu.⁴⁵

Nestrannosť na druhej strane treba interpretovať ako neprítomnosť predsudku alebo zaujatosti pri prejednávaní súdneho prípadu. Nestrannosť sa týka základov funkcie sudcu a nezávislosť naopak funkciu sudcu umožňuje vykonávať. Súd je povinný v jednotlivých veciach postupovať nestranne a neutrálne, nemôže preferovať žiadneho účastníka konania, musí umožniť všetkým účastníkom konania uplatnenie všetkých ich práv, ktoré im priznáva právny poriadok, a tiež musí objektívne posúdiť všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie

⁴⁴ Zákon o registri partnerov verejného sektora – Často kladené otázky. Ako zákon upravuje vylúčenie oprávnenej osoby? [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Dalsie-uzitocne-zoznamy-a-registre/RPVS/FAQ.aspx>>.

⁴⁵ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Nc/30/2012, zo dňa 23. 05. 2012.

vo veci. Nestrannosť chápeme v subjektívnom a v objektívnom zmysle. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu zahŕňa vnútorný vzťah sudcu k prejednávanej veci, k účastníkom konania, resp. ich zástupcom, a teda subjektívna stránka nestrannosti sa týka vnútorného postoja sudcu, pričom táto stránka nestrannosti sa prezumuje, kým sa nepreukáže opak. Objektívna stránka nestrannosti sa hodnotí na podklade objektívnych prvkov, a teda na podklade vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavov príslušného sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci, účastníkom konania, prípadne ich zástupcom. V bežnej aplikačnej praxi môže nastať situácia, že aj subjektívne nestranný sudca sa môže objektívne javiť zaujatý. V konkrétnych súdnych prípadoch sa individuálne posudzuje, či by sa sudca mohol javiť ako objektívne zaujatý, pričom obava z nedostatku nestrannosti musí byť relevantná, a teda musí byť založená na objektívnych, špecifikovaných a dostatočne významných skutočnostiach.⁴⁶

V súvislosti s vylúčením oprávnenej osoby podľa § 19 Zákona o RPVS existujú už rozhodnutia Okresného súdu Žilina, ktoré sa porušením predmetného ustanovenia zaoberali v rámci svojich odôvodnení (napr. Rozhodnutie Okresného súdu Žilina, č. k. 5PPok 7/2018-198, zo dňa 19. 08. 2019). V uvedenom rozhodnutí Okresný súd Žilina posúdil ako porušenie nestrannosti z objektívneho hľadiska takú skutkovú situáciu, kedy spoločník a konateľ oprávnenej osoby (advokátskej kancelárie) a konateľ a spoločník partnera verejného sektora boli súčasne spoločníkmi v inej obchodnej spoločnosti prostredníctvom obchodných spoločností, v ktorých mali majetkovú účasť, a teda boli spoločníkmi nepriamymi. V dôsledku toho však nastala situácia, kedy tieto dve dotknuté osoby podpisovali buď samostatne alebo spoločne verifikačný dokument v mene oprávnenej osoby, ako aj dohodu o plnení povinností pre partnera verejného sektora, čo podľa hodnotenia súdu objektívne spochybnilo nestrannosť oprávnenej osoby v predmetnej veci. Takáto situácia sa podľa názoru súdu nedala považovať za bežné poskytovanie právnych služieb zo strany advokáta svojmu klientovi, keďže obchodná spoločnosť predstavovala samostatnú právnu entitu, v rámci ktorej sa dotknuté fyzické osoby stretli ako jej nepriami spoločníci. Dotknutá obchodná spoločnosť, v ktorej boli obe predmetné fyzické osoby nepriamo spoločníkmi, bola navyiac uzavretou obchodnou spoločnosťou v zmysle teórie obchodného práva, a teda na vstup nových spoločníkov do spoločnosti sa vyžadoval súhlas valného zhromaždenia spoločnosti.⁴⁷ Súd v predmetnom rozhodnutí okrem iného záverom uviedol,

⁴⁶ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Nc/30/2012, zo dňa 23. 05. 2012.

⁴⁷ Uznesenie Okresného súdu Žilina, č. k. 5PPok 7/2018-198, zo dňa 19. 08. 2019.

že: „Vzťah medzi konateľom partnera verejného sektora a konateľom oprávnenej osoby, ako aj vzťah medzi spoločníkom partnera verejného sektora a konateľa oprávnenej osoby, založený ich spoločnou účasťou ako spoločníkov v tretej obchodnej spoločnosti (aj keď prostredníctvom iných právnických osôb nimi väčšinou ovládaných), je objektívne spôsobilý vyvolať pochybnosti o nestrannosti oprávnenej osoby pri vykonávaní úkonov podľa zákona o RPVS vo vzťahu k partnerovi verejného sektora a oprávnená osoba je tak podľa § 19 písm. c) zákona o RPVS vylúčená z vykonávania úkonov podľa zákona o RPVS vo vzťahu k partnerovi verejného sektora.“⁴⁸

Vyššie uvedené hodnotenie skutkovej situácie však nemôže byť použité na všetky obdobné situácie, pretože nestrannosť oprávnenej osoby vo vzťahu k partnerovi verejného sektora treba vždy posudzovať rýdzo individuálne pre každý prípad osobitne. Za dôvod spochybňujúci nestrannosť oprávnenej osoby by sa napr. nedala považovať situácia, kedy by spoločník oprávnenej osoby a spoločník, resp. konečný užívateľ výhod partnera verejného sektora boli spoločnými minoritnými investormi v nejakej forme kolektívneho investovania tvoreného veľkým počtom investorov, pričom by dotknuté osoby o tejto skutočnosti s veľkou pravdepodobnosťou ani nemuseli mať vedomosť. Takáto skutková situácia by nebola spôsobilá narušiť nestrannosť oprávnenej osoby v zmysle § 19 Zákona o RPVS.⁴⁹

Zákonodarca⁵⁰ a ani Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky⁵¹ nepovažujú za porušenie nestrannosti oprávnenej osoby to, keď oprávnená osoba poskytuje služby partnerovi verejného sektora podľa osobitných predpisov (napr. ak advokát vykonáva advokáciu a jeho klientom je partner verejného sektora). Podľa nášho hodnotenia môže byť tento názor oprávnene spochybňovaný. V aplikačnej praxi existujú napr. advokáti, ktorí sú ekonomicky závislí od určitých konečných užívateľov výhod. Môžeme uviesť napr. situáciu, ak advokát poskytuje právne služby viacerým obchodným spoločnostiam toho istého konečného užívateľa výhod, pričom tržby z týchto spoločností predstavujú napr. 80 % príjmov dotknutého advokáta za kalendárny rok. Môže

⁴⁸ Uznesenie Okresného súdu Žilina, č. k. 5PPok 7/2018-198, zo dňa 19. 08. 2019.

⁴⁹ VARGAEŠTOK, P.: *Vylúčenie oprávnenej osoby podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora*. [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.najpravo.sk/clanky/vylucenie-opravnenej-osoby-podla-zakona-c-315-2016-z-z-o-registri-partnerov-verejneho-sektora.html>>.

⁵⁰ § 19 písm. c) zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien.

⁵¹ Bližšie pozri Zákon o registri partnerov verejného sektora – Často kladené otázky. Ako zákon upravuje vylúčenie oprávnenej osoby? [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Dalsie-uzitocne-zoznamy-a-registre/RPVS/FAQ.aspx>>.

takýto advokát plniť úlohy oprávnenej osoby pre tieto obchodné spoločnosti, pokiaľ priamo nepôsobil v ich orgánoch alebo v nich nemá priamo alebo nepriamo majetkovú účasť, resp. neexistujú iné právne subjekty, kde má priamo alebo nepriamo majetkovú účasť alebo pôsobí v ich orgánoch spolu s konečným užívateľom výhod týchto partnerov verejného sektora? V zmysle aktuálne účinného znenia Zákona o RPVS môže, pretože týmto obchodným spoločnostiam len poskytuje služby podľa osobitného predpisu (realizuje pre nich výkon advokácie). Je však možné konštatovať, že je od týchto obchodných spoločností a tým pádom od konečného užívateľa výhod ekonomicky závislý, pretože poskytovanie právnych služieb pre dotknuté obchodné spoločnosti predstavuje 80 % jeho ročných príjmov, avšak podľa nášho názoru takáto situácia môže predstavovať dôvod spochybnenia nestrannosti najmä v jej objektívnom ponímaní, a preto by pro futuro bolo zo strany zákonodarcu vhodné, aby takýmto situáciám v aplikačnej praxi zamedzil zmenou ustanovení Zákona o RPVS.

Záver

S poukazom na obsah tohto článku je možné zosumarizovať niektoré závery, ktoré vyplývajú z obsahu článku. Zákonodarca medzi oprávnené osoby podľa Zákona o RPVS zaradil právne subjekty, ktorým vyplývajú povinnosti aj z ustanovení zákona o ochrane pred praním špinavých peňazí, pričom v článku sme nevenovali pozornosť charakteristike oprávnených osôb, ktoré majú sídlo mimo územia Slovenskej republiky, a činnosť na území Slovenskej republiky vykonávajú prostredníctvom podniku alebo organizačnej zložky umiestnenej na území Slovenskej republiky. Na základe obsahu článku je možné skonštatovať, že notári, banky a audítori majú s poukazom na charakteristiku ich hlavnej činnosti precíznejšie upravenú mieru nezávislosti a nestrannosti pri výkone ich hlavnej činnosti, i keď pri bankách to vyplýva nepriamo z procesu udeľovania bankového povolenia. Advokáti a daňoví poradcovia majú s poukazom na charakteristiku vykonávania ich hlavnej činnosti nie tak precíznu a detailizovanú úpravu nestrannosti a nezávislosti v porovnaní s ostatnými subjektmi, čo však nemôžeme interpretovať tým spôsobom, že ich to nejakým spôsobom diskvalifikuje z oprávnenia vykonávať úlohy oprávnenej osoby podľa Zákona o RPVS. V zásade je možné zhrnúť, že zákonodarca vymedzil subjekty, ktorým zveril vykonávanie úloh oprávnenej osoby podľa Zákona o RPVS, správne.

V rámci článku sme tiež poukázali na situáciu, kedy môže byť prítomný dôvod spochybňujúci nestrannosť advokáta najmä z objektívneho náhľadu pri plnení úloh oprávnenej osoby pre partnerov verejného sektora, ktorých konečným užívateľom výhod je tá istá fyzická osoba, pričom advokát poskytujúci právne služby pre tieto obchodné spoločnosti je ekonomicky závislý od týchto partnerov verejného sektora, pretože napr. odplatná odmena za poskytovanie týchto služieb tvorí podstatnú časť jeho tržieb za kalendárny rok. V zmysle aktuálne účinného znenia Zákona o RPVS je takáto situácia v súlade s právom, avšak podľa nášho názoru by pro futuro zákonodarca mal pristúpiť k novelizácii Zákona o RPVS v tejto časti, pretože je objektívne možné skonštatovať, že takáto situácia, ktorá nie je ničím výnimočným v aplikačnej praxi, môže byť zo strany verejnosti vnímaná ako dôvod spochybňujúci nestrannosť advokáta pri plnení úloh oprávnenej osoby pre zmienených partnerov verejného sektora, ktorých konečným užívateľom výhod je tá istá fyzická osoba, resp. aj viac fyzických osôb.

Použitá literatúra

1. Advokátsky poriadok Slovenskej advokátskej komory. [cit. 2020-08-21] Dostupné na internete: <https://www.sak.sk/web/sk/cms/document/241/section/245/_event/open>.
2. *Ako sa preukazuje zlučiteľnosť činnosti advokátov a koncipientov s princípmi výkonu advokácie.* [cit. 2020-08-21] Dostupné na internete: <<https://www.pravnenoviny.sk/ako-sa-posudzuje-zlucitelnost-cinnosti-advokatov-a-koncipientov-s-principmi-vykonu-advokacie>>.
3. Dôvodová správa k zákonu č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora. [cit. 2020-08-16] Dostupné na internete: <<https://www.epi.sk/dovodova-sprava/dovodova-sprava-k-zakonu-c-315-2016-z-z.htm>>.
4. Dôvodová správa k zákonu č. 241/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 38/2017 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. [cit. 2020-08-16] Dostupné na internete: <<https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2019/241-2019-z-z.html>>.
5. Etický kódex daňového poradcu. [cit. 2020-08-19] Dostupné na internete: <<https://skdp.sk/webnew/main.nsf/9e7a1391fcd49656c12576a5002e473a/e46e489d6a64a351c1256a4700316141?OpenDocument>>.
6. FARKAŠOVSKÝ, J. KOVÁCS, K., KOVÁČ, M., PAVLOVIČ, M.: *Notársky poriadok – komentár a súvisiace predpisy.* Bratislava: IURA EDITION, 2009. 411 s.

7. GÖBL, J.: *Na notársku nôtu: Čo vlastne robí notár?* [cit. 2020-08-16] Dostupné na internete: <<https://www.ulpianus.sk/blog/8606/>>.
8. LACIAK, O.: *Nezávislý advokát ako nevyhnutnosť fungovania právneho štátu*. In: Bratislavské právnické fórum 2019. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2019. s. 6 - 9. [cit. 2020-08-21] Dostupné na internete: <https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Veda/Konferencie_a_podujatia/BPF_2019/ZBORNIK_sekcia_Plenarne_zasadnutie_-_FINAL_FINAL.pdf>.
9. MAMOJKA, M. ml.: *Smlouva mandátní*, In: *Obchodní zákoník*. Praha: EUROUNION, 2009. s. 627 - 632.
10. POLOUČEK, S. a kol.: *Bankovníctví*. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s.
11. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Nc/30/2012, zo dňa 23. 05. 2012.
12. Uznesenie Okresného súdu Žilina, č. k. 5PPok 7/2018-198, zo dňa 19. 08. 2019.
13. VARGAEŠTOK, P.: *Vylúčenie oprávnenej osoby podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora*. [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.najpravo.sk/clanky/vylucenie-opravnenej-osoby-podla-zakona-c-315-2016-z-z-o-registri-partnerov-verejneho-sektora.html>>.
14. Zákon o registri partnerov verejného sektora – Často kladené otázky. Ako zákon upravuje vylúčenie oprávnenej osoby? [cit. 2020-08-23] Dostupné na internete: <<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Dalsie-uzitocne-zoznamy-a-registre/RPVS/FAQ.aspx>>.